

(foto J.Slodnjak)

Pomor ptic na Ptujskem jezeru

Destruction of bird life on the Lake of Ptuj

Ptujsko akumulacijsko jezero, ki so ga zgradili za potrebe HE Formin, nima le velikega gospodarskega, temveč ima tudi velik ekološki pomen. Saj s svojo veliko površino predstavlja tipičen vodni biotop, ki je v zadnjih štirih letih postal pravi rezervat za vodne ptice, ki tukaj gnezdiijo, prezimujejo ali pa so le preletniki. 6.10.1983, ko se je na jezeru zadrževalo okrog 4000 različnih plovcev, ki nameravajo tukaj prezimiti, se je začela agonija rac in ostalih ptičev, ki je trajala 3 dni. Stanje se še po enem mesecu ni popolnoma normaliziralo. V tem času je bilo na jezeru največ rac mlakaric - *Anas platyrhynchos*, ki se tukaj zadržuje skozi vse leto in tudi gnezdi, mnogo pa jih je priletelo iz štajerskih ribnikov. Sledijo jim črne liske - *Fulica atra*, race sivke - *Aythya ferina*, čopaste črnice - *Aythya fuligula*, čopasti ponirek - *Podiceps cristatus* in mali ponirek - *Podiceps ruficollis*. Te vrste na jezeru samo prezimujejo. Med gnezdilci, ki nameravajo prezimiti, je tudi rečni galeb - *Larus ridibundus*. V manjšem številu pa sta zastopani vrsti: kostanjevka - *Aythya nyroca* in krehelje - *Anas crecca*, ki tukaj prezimujeta. Lovci, ribiči in gasilci, ki so začeli z akcijo reševanja ptic 7. in 8.10., so našteali več kot 1200 poginulih ptic, nekaj sto pa se jih je še vedno borilo za življenje.

Na vprašanje, kaj je povzročilo pomor, še vedno ni pravega odgovora. Dosedanje analize so pokazale, da so se ptice najverjetneje zastrupile s hrano, prepojeno z deratizacijskim sredstvom. Domnevo potrjuje medtem objavljeno poročilo uprave za inšpekcije občin Ormož in Ptuj in poročilo louske inšpektorice Marije Ljubec, katerih povzetek je objavil osrednji slovenski časnik Delo dne 7.1.1984.

Pri pregledovanju vsebin račjih prebavil so namreč našli aktivno snov klorofacim, ki povzroča paralizo udov in notranje krvavitve. Take indikacije so bile ugotovljene tudi pri poginulih pticah.

Po teh ugibanjih pa vendarle ostaja dejstvo, da so bile najbolj razredčene vrste črnih lisk, rac sivk, čopastih črnice in rac mlakaric. Prav tako ni bilo prizaneseno čopastim in malim ponirkom, med poginulimi pticami je bilo tudi manjše število rečnih galeb, kostanjevk in belih pastiric - *Motacilla alba*, ki se zadržujejo na obali. Vendar je ta spisec vrst nepopoln, saj večina poginulih ptic ni bila determinirana.

Taka ostaja možnost, da so bili med poginulimi pticami redki preletniki, ki so si na jezeru nabirali moči ali pa so nameravali prezimiti. Med take vrste spadata sivi galeb - *Larus canus* in srebrni galeb, *Larus argentatus*, truplo druge vrste sem našel na nasipu jezera. Kot se prehranjevalna veriga ne konča pri poginulih pticah, tako se tudi spisec poginulih ptic ne more zaključiti pri zgoraj naštetih vrstah. S poginulimi pticami se hranijo razni mrhovinarji, kot sta siva vrana - *Corvus cornix* in sraka - *Pica pica*. Opazil sem tudi, da mrhovino jedo rečni, sivi in srebrni galebi, prav gotovo pa tudi razne ujede, ki lovijo onemogle zastrupljene ptice. Tako se strup prenaša v prehranjevalni verigi navzgor, kjer redči vrste že tako redkih predatorjev.

Franc Janžekovič